

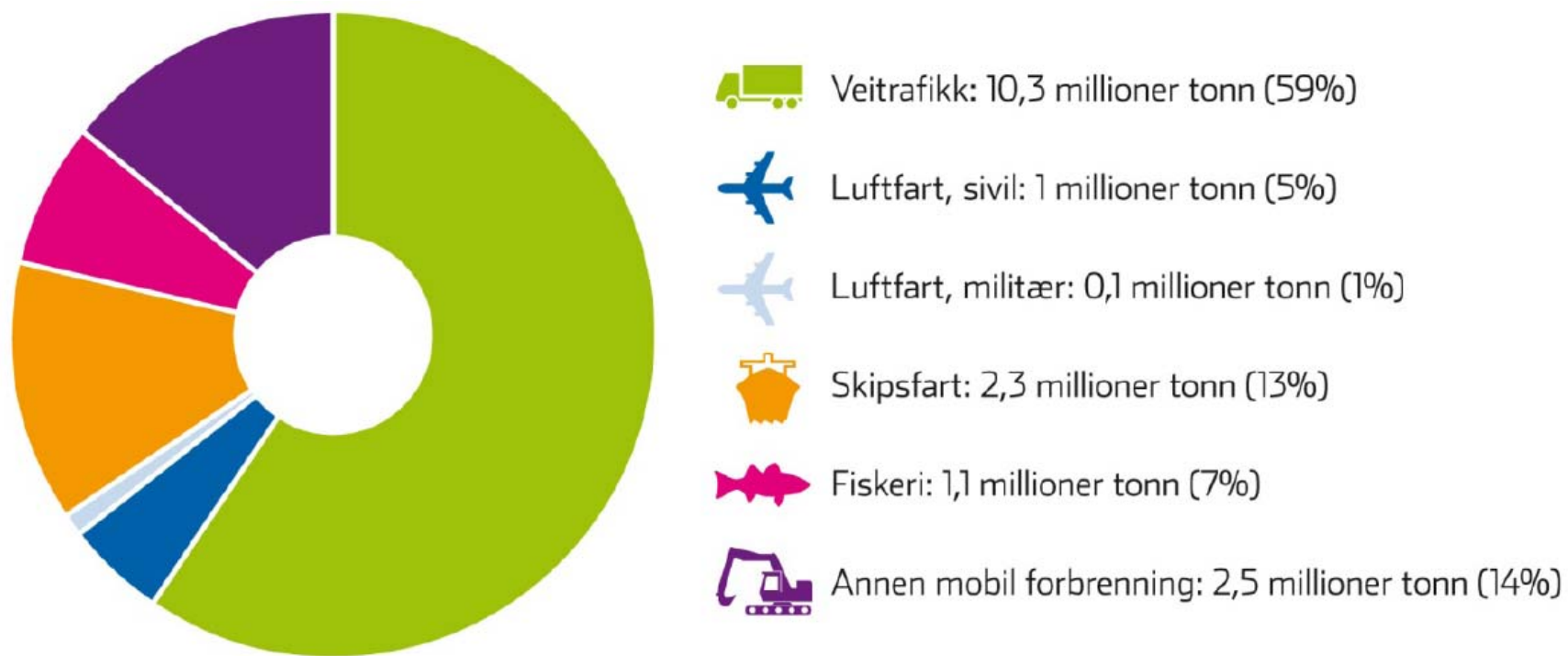
Klimakur 2020

Luftfart

Olav Mosvold Larsen, Avinor

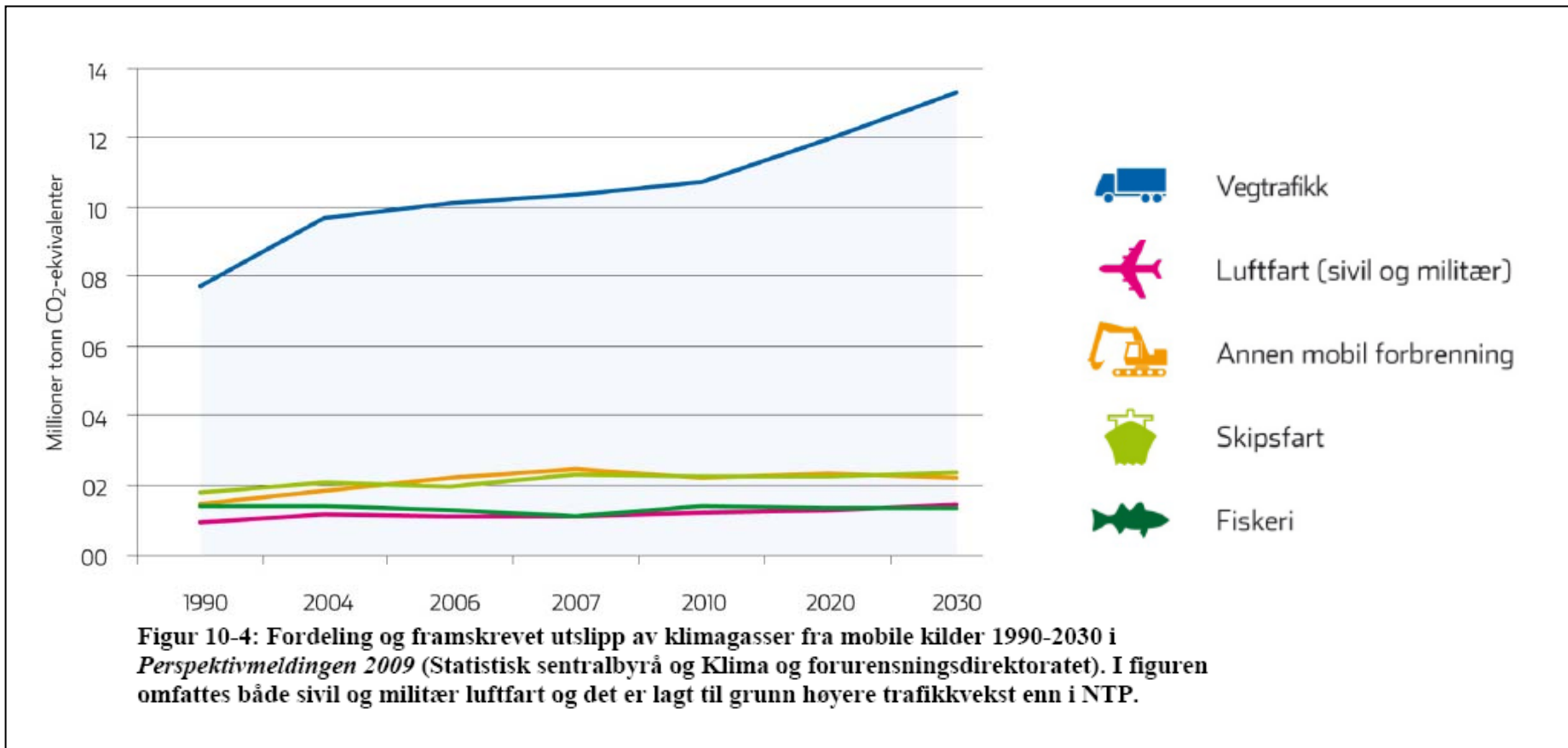
Agenda

- Trafikkutvikling og energieffektivisering
- Tiltak som er inkludert i referansebanen
- Tiltak utredet i Klimakur
  - Oslo ASAP
  - Biofuel
  - Effekt av dobbel flypris -- transportmodeller
  - (Luftfart og EU's system for handel med utslippsrettigheter -- TØI/Cicero-rappport)
- Oppsummering

Figur 10-3: Fordeling av klimagasser fra mobile kilder i 2007 (Statistisk sentralbyrå og Klima- og forurensningsdirektoratet).

Fremskrivning utslipp - Transport

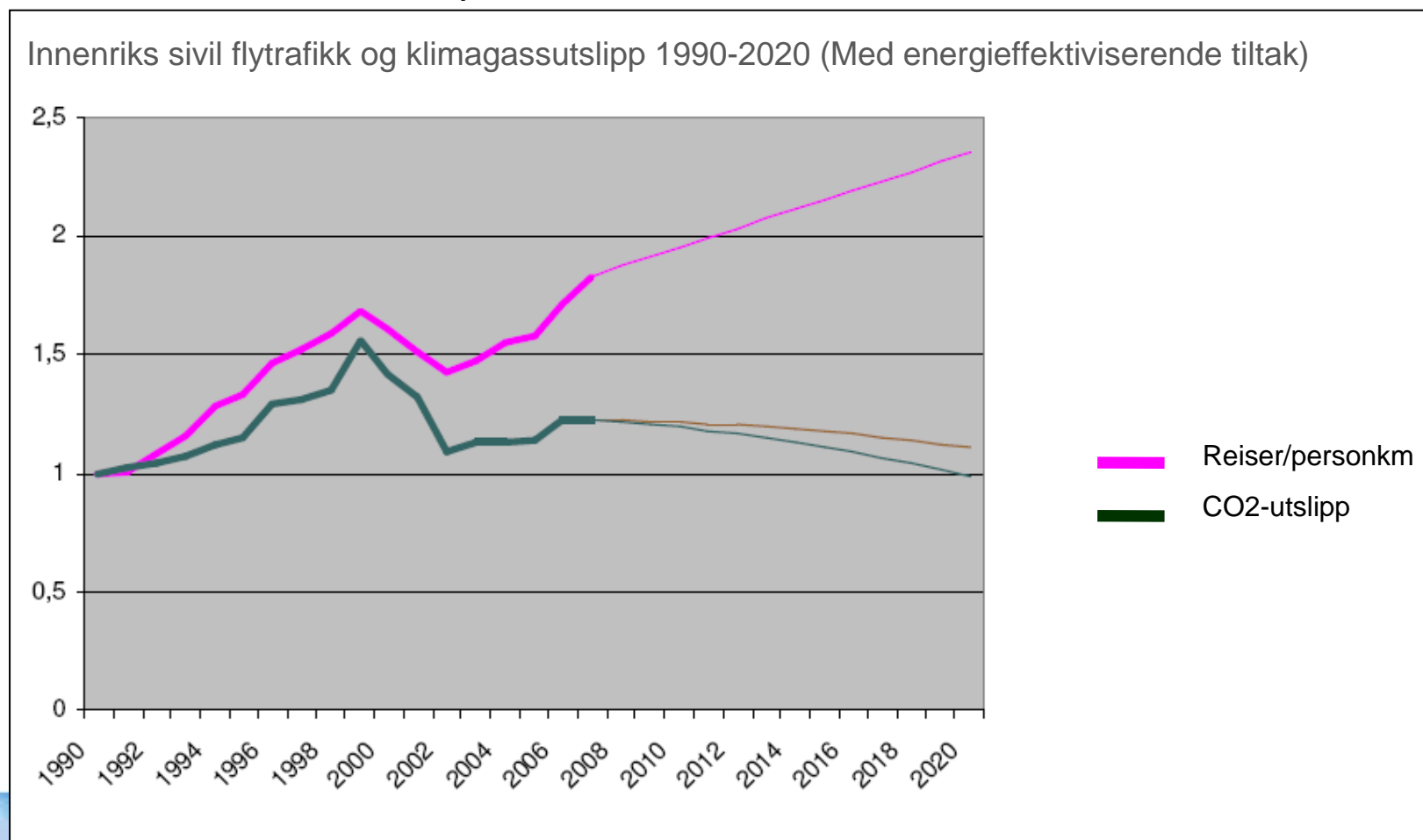

Fremskrivning trafikk og utslipp – Luftfart

Trafikkvekst innenriks 2007-2020: 1,9 prosent (Ref TØI, grunnprognoser osv osv)

Antatt energieffektivisering pr volumutvikling 2007-2020:

- Luftfartsbransjen: 30-40 prosent
- FIN PM09 / SSB: 26,75 prosent

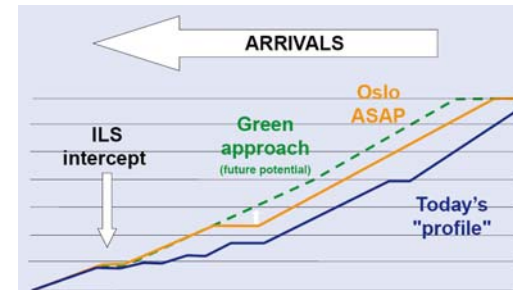
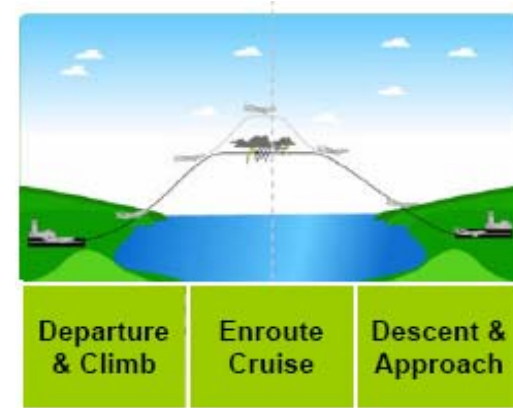
Flytekniske og flyoperative tiltak 2007-2020

Tiltak	Utslippsreduksjon
Tiltak på eksisterende flåte	5-10 pst
Flåteutskifting	25-30 pst
Reduserte utslipp fra taksing	3-7 pst
Oslo ASAP og "grønne" landinger/avganger etc	1-2 pst
Single European Sky	3-5 pst
Sum (kumulativt)	30-40 pst
Alternativt drivstoff	10-20 pst

Ny organisering av luftrommet på Østlandet

Oslo ASAP (Avansert Sektoriserings & Automatiserings Prosjekt)

- Point Merge
- CDA (Continuous Descent Approaches)
- CCD (Continuous Climb Departures)
- Implementering av Arrival Manager (AMAN)

- Effekt: 20-30 000 tonn totalt
- Meget konservativt anslag for innenriks: 10.000 tonn

Biofuel

10 % innblanding 2. gen biofuel luftfart

- Utslippsreduksjon i overkant av 100 000 tonn
- Kostnad: 839 kr/tonn
- Billigst av biofueltiltakene

Basis ambisjonsnivå NOK/ tonn CO2	Ambisjonsnivå 2020	Ambisjonsnivå 2030
Innblanding etanol i bensin veitrafikken	1329	772
Innblanding biodiesel i diesel i veitrafikken	1048	334
Innbl. 2. gen. biodrivstoff luftfart	839	334
Innblanding biodiesel kystflåten	1192	478

Vurdering av biodrivstoff i transportsektoren

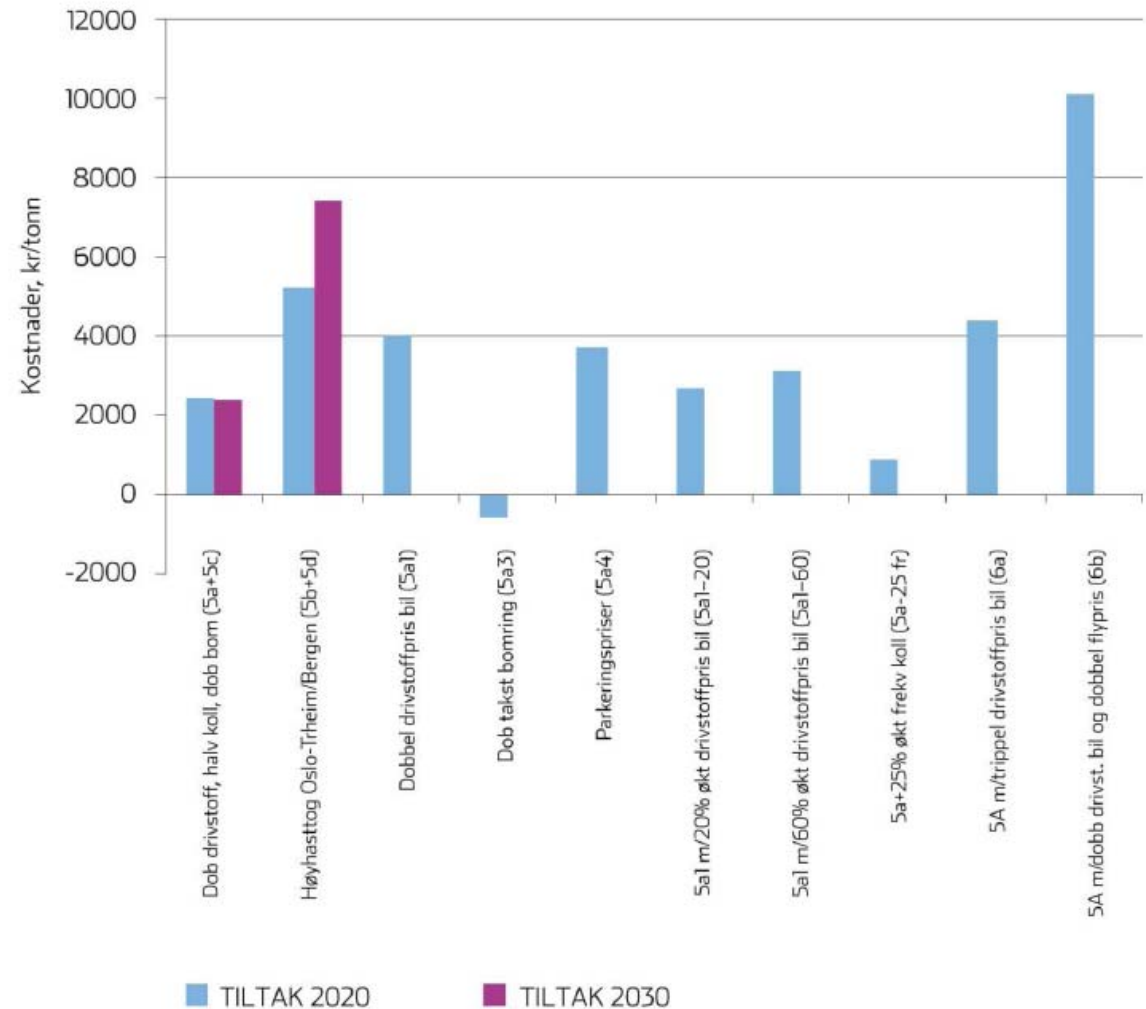
Tiltak, virkemidler, effekter og kostnader i 2020 og 2030

Prosjektkoordinator:
Håkan Wieg, Institutt for Strategisk Analyse (INSA)
Tlf.: 90 97 05 96
E-post: h.wieg@insa.no
Web: www.insa.no

Samarbeidspartner:
KånEnergi AS
v/ Peter Bernhard og Lars Bugge
Loffsvæien 13
0275 Oslo
Tlf.: 22065762
E-post: pb@kaneergi.no
Web: www.kaneergi.no

Doble flypriser (Transportmodeller 6b)

- Svært mange forutsetninger
- Utslippsreduksjon ca 200 000 tonn

Oppsummering

- Energieffektivisering på 26,75 prosent ligger inne i referansebanen – høyere enn for andre sektorer
- Innblanding av inntil 10 % 2. gen biofuel kan gi utslippsreduksjoner på over 100.000 tonn til en kostnad på anslagsvis 800 kr/tonn.
Billigst av biofueltiltakene
- Dobbel flypris er beregnet til å gi utslippsreduksjoner på ca 200 000 tonn, men tapet i trafikantnytte er svært stort
- Oslo ASAP er et rimelig klimatiltak (under 100 kr/tonn.
Implementeres 2011)